

НАТФИЗ „КР. САРАФОВ”

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Стилиян Петров
за дисертационния труд

**ВЪЗПИТАНИЦИТЕ НА СТУДИИТЕ КЪМ МОСКОВСКИЯ
ХУДОЖЕСТВЕН ТЕАТЪР – ОСНОВОПОЛОЖНИЦИ НА
НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ШКОЛИ ЗА
ТЕАТЪР МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ**

на *Анастасия Владимирова Лютова-Господинова*

Научен ръководител: чл.-кор. проф. Пламен Марков

Представеното за обсъждане изследване е с обем 203 страници. Състои се от увод, две глави, заключение, литература, съдържаща 113 библиографски единици на български, руски, сръбски, хърватски, английски и френски език. Прибавено е и приложение с 26 илюстрации.

Глава първа проследява времето, условията (политически и социални), преобладаващите театрални тенденции и необходимостта за създаване на система като „метод за професионално обучение на актьора, базиран върху изучаването на обективните закони на природата“. Освен еволюцията на самата система, съмненията и търсенията на найния автор Константин Станиславски, неговите периоди и етапите на усъвършенстването ѝ, главата разглежда главните в началото на ХХ век студии към МХТ, които се превръщат в експериментално пространство за открития и проверка на основни принципи в актьорската и режисьорската работа. Описана е практиката на следните студии:

– Студия на „Поварская“, основана от К. С. Станиславски, ръководена от В. Е. Мейерхолд;

- Първа студия към МХТ, ръководена от Станиславски и Л. А. Сулержицки;
- Втора студия към МХТ, реорганизирана от Вл. И. Немирович-Данченко след смъртта на нейния ръководител В. Мchedelov;
- Трета студия, ръководена от Е. Б. Вахтангов;
- Студията на „Бородинска“ в Петербург, ръководена от Всеволод Мейерхолд, която не е обвързана с МХТ;
- Оперната студия към Большой театър, ръководена от К. С. Станиславски.

Неслучайно изброявам отделните студии като обект на изследване в дисертацията, защото искам да подчертая, че дори взет сам по себе си, този факт е приносен към въпросите на театрознанието и педагогическия процес в обучението на студентите по режисура и актьорско майсторство и има несъмнен приложен ефект в нашата – и на дисертантката – преподавателска работа.

Втора глава отделя четирима от най-изтъкнатите възпитаници на тези шест студии към МХТ, които разпространяват и развиват придобития там театрален опит извън границите на Русия. Това са Ричард Болеславски (в САЩ), Николай Масалитинов (в България), Юрий Ракитин (в Сърбия) и Пьотр Шаров (в Чехия и Германия). Всяка подглава е сама по себе си кратък монографичен (персонифициран) обзор на живота и делото на изброените театрали и освен че излага техния принос за продължаване и обогатяване на поетиката на МХТ в извънруски контекст, възстановява атмосферата и търсенията на европейските сцени през същинския Модерн от 20-те и 30-те години на ХХ век, познат като Бел Епок, авангард, експресионизъм или просто модернизъм.

Цялото изследване анализира, съпоставя, осмисля качествата и на места се усъмнява (с основание) в установяването, узаконяването, мащаба и налагането на един метод, започнал като творчески процес, прераснал в идеологически, а по-късно претендиращ за глобална система за театралната педагогика и практика.

Впечатлен и провокиран от прочетеното, бих искал да задам няколко въпроса на докторантката Анастасия Владимирова Лютова-Господинова. От позицията на практик (актриса и преподавател) и в качеството си на изследовател (със задълбочен фокус върху системата на Станиславски) нейните отговори биха могли да превърнат темата в ценен и действителен работен диалог.

Първи въпрос: Какво е предимството – ефектите и резултатите – в строго театрален смисъл от системата на Станиславски в работата със студентите?

Втори въпрос: В какво е актуалността и къде е давността на системата сега?

Трети въпрос: Кое доказва Страсбург като „духовното лице на Станиславски“?

Четвърти въпрос: Кои аспекти или принципи от методологията на Константин Станиславски прилагате в работа си на педагог и актриса?

Пети въпрос: Всички ние, завършили театрално образование, и минали задължително – все едно в режим на приемане или на отричане – през Станиславски, днес имаме основание да се съмняваме какво точно ни е преподавано: системата или представата за нея. Вашият коментар?

В заключение мога да кажа, че напълно подкрепям присъждането на образователна степен „доктор“ на Анастасия Владимирова Лютова-

Господинова по научно направление *8.4 Театрално и филмово изкуство* за дисертационния ѝ текст „ВЪЗПИТАНИЦИТЕ НА СТУДИИТЕ КЪМ МОСКОВСКИЯ ХУДОЖЕСТВЕН ТЕАТЪР – ОСНОВОПОЛОЖНИЦИ НА НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ШКОЛИ ЗА ТЕАТЪР МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ“.

26.09.2025

София

доц. д-р Стилиян Петров